

Acésta fóia esó
cate 3 cóle pe luna
si costá 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
10 franci cu 'porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonéza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectori.

Nr. 22.

Brasiovu 15. Noembre 1869.

Anulu II.

Cuventarea vice-capit. district. Cetatei-de-Pétra St. Filepu
cu ocasiunea primirei onor. asociat. literarie
trans. in Siomeut'a 10. Aug. 1869.

Escel. Ta dómne presiedinte! si multu onor. adunare!

In momentulu presentu, eu suntu ferice in nu-
mele inteligentiei romane din districtulu Cetatei-de-
Pétra a ve bineventa; eu interpretediú acea deschi-
linita onóre, cu care capital'a districtului nostru im-
bratiosiazá pe bravii barbati ai asociatiunei literarie
trans., cà-ci sunteti redicati peste murii materialis-
mului, si devis'a v'a datu dreptulu a redica semnalulu
culturei romane in tíér'a acésta, cu care la ocasiunea
siedintieloru anuale cercetati pe confrati sí in departare,
aprindeți facl'á luminarei, fara care lucrarile mora-
lului incéta, si marimea trecutului se ingrópa in mor-
mentu.

In adeveru bucuri'a nóstra e cu atátu mai im-
portanta, cu càtu fórte rare suntu acele placute in-
templari, candu ànimei umane se deschide cale cá
se póta gusta ambrosi'a desfaterei sufletesci, dupace
in viéti'a acésta saturata de apasari materiale, o dí
totu asemene curge cá ceealalta, sí mai alesu, unde
se intalnescu temperamente mai moderate, nu se cu-
nósce lips'a de a se rapí in regiuni mai nalte, unde
singuru spiritulu avendu lucrare, se face apropiere
catra divinitate, prin care se constata maret'a com-
positurei Creatorelui, vediendune cà suntemu ómeni!

De sí nu voiu a întreprinde o scusa, care ar
avé o insemnatate de justificare, totusi me afflu chia-
matu a ve face cunoscutu pamentulu acesta, care ilu
locuimu.

Districtulu Cetatei-de-Pétra e departatu de cen-
trulu, unde romanii se potu bucura de vehicululu re-
cerutu, cá prin maiestrii se sí póte desvolta puterile
vitali; noi suntemu si acum mai multu intru o stare
patriarchale; — pusetiunea nóstra geografica e mai
multu nemultiamitóre, decatu se ne putemu bucura
de unu avantajiu, care fara grele lupte se ne secere
succesulu doritu, — suntemu dupa inpartiastin'a de
pana acum, o iurisdictione confiniala, unde fiesce-care
invasiune sí misicare politica ne au aflatu cei dintai,
cá punctu de agresiune, in càtu nu este mirare, déca
noi in mai multe respecte nu potemu corespunde a-
steptarei dorite. Inse ve asecurezu, cumca pamentulu
acesta e locuítu de asemene soiu alu natiunei romane,
care nu se rusinéza de trecutulu seu, si e indrepta-

tátu a sta tare cu frunte deschisa in contra vífóreloru
nubilosului viitoriu.

Annalele suntu martore, càtu de nenumerate in-
vasiuni martiale ne-au atacatu strabunii, nu a fostu
seculu dupa istoria sí mai alesu in antea domnirii
auguste casei habsburgice, sí candu sate întregi fura
devastate, sí mai întregu tienutulu datu pradei; tóte
epocele inse iau aflatu pe chioreni in rondurile ante-
luptatoriloru libertatii, prin care si-au sustienutu liber-
tatea personale; dovedescu aceste multimea privile-
giatiloru, multimea nobilimei anteeepochale, ale caroru
nume cu finea epoeci principiloru nationali ai Tran-
silvaniei, prin o comisiune regnicolare fura infirati
in librlulu-regiu.

Dupa trecerea epoceloru víforóse martiale, incatu
terenulu acesta e fórte marginitu pentru desvoltare,
totusi dadù patriei si natiunei numerosi barbati stra-
luciti, dintru alu caroru numeru, am onóre a amenti:
pe episcopulu Ioane Bobu de Clusiu-Manasturu, care
cu zelulu seu régenerà dieces'a gr. unita din Blasiu,
si facù atarea fundatiuni in interesulu natiunei si alu
sciintieloru, càtu cu dreptu deplinu se póte anumerá
intre genii seclului acestuia; si merita memoria eterna
in antea patriei si clerului seu.

Cine va potea aduce la indoiala marimea repau-
satului episcopu Ioanu Lemenyi, care cu unu tactu
sublimu dadù initiativa desvoltarei patriotice in die-
tele Transilvaniei? Cine póte contradice zelului si
afabilitatii marelui acestuia barbatu? Éra déca totusi
cumva i s'aru afflu contrari, in defensa'i citezu
unu opu fórte micu, unu opu anonim, concinnatu in
anulu 1846 despre „Kenezaturile romane in Tran-
silvani'a," prin care tóte incercarile istoriciloru in
contra romaniloru Transilvaniei cu documente se com-
batu. De si sórtea sinistra facù martiru alu politiceii
pe acestu barbatu, elu inse este superbi'a nóstra.

Archiepiscopulu Alesandru Solutiu de Kerpenisiu,
regeneratoriulu archidiecesei Alb'a-Iuliei.

Escel. sa dn. Ioanu Vancea de Buteas'a, archi-
episcopulu Alb'a-Iuliei.

Districtulu nostru a datu leaganu familieii stralu-
citolu barbatu Georgie Baritiu, care atunci, candu
sommulu era fórte delungatu, au resaritu cá unu lu-
ceaferu pe orisonulu natiunei romane; densulu cu ener-
gia deplina desteptá in tenerime favórea catra litera-
tur'a romana, densulu puse temeiu neclatitu la diur-
nalulu Gazetei Transilvaniei, care ilu nutresce pana

in diu'a de astadi*); densulu pe terenulu apararei intereselor nationale, cu resignatiune intréga ocupa o rola asemene admirabile, cátu cu dreptulu deplinu faptele ilu incoroneaza de nemuritoriu, éra inaintea publicistiloru epocci sale, cu portarea sa loiale, cu fapte consecuinti e cu renumele unui barbatu din cei mari ai natiunei sale.

S'aru potea inregistra si mai multi chioreni, ale caroru anime neincetatu erau inflacarate de ardórea fericirei natiunei, care a tienutu principiulu cá: „numai atunci vomu fi fericiți, déca vomu escela in sciintia si industria.“ Inse calamitatile sortii detiermurindule o activitate mai multu restrinsa, in suvenirulu acelora facu in antea divinitatei omnipotente aceeași adenca rogare, cá din antea generatiunei tenere, se delature obstaculele, cá se póta in fapta realisa dorintiele antermergatoriloru sei.

Cá se nu ve rapescu tempulu atatu de scumpu, in numele inteligintiei chioreniloru, intendiendu drépt'a, ve dau multiamirea onoraveriloru membrii ai asociatiunei literarie, si ve rogu se ve aflati in giurulu nostru cá confrati. Totudeodata ve esprimu aceea modesta oftatiune, cá proni'a divina se ve incoroneze consultarile cu laurulu recunoscintiei, si pe noi care din adenculu sufletelorú nóstre nutrimu reputarea marimei si propasirei in sciintie si literatura, se ne inbratosiati cu amicitia.

Raportulu comisiunei esmise de on. adunare pentru preliminarea bugetului asociatiunei.

Dupace comisiunea s'a constituitu alegându presidente pe prea on. dn. canonicu Gr. Mihali si reportatoriu pre subscrisulu, a luat in cercetare materialulu, ce on. comitetu in sensulu conclusaloru facute in adunarile gener. de mai inainte, cu desclinare in cea dela Abrudu si Gherl'a presentà pentru preliminarea bugetului.

Dupa aceste aratari sum'a disponibile in sensulu statutelorú este 2969 fr. 28 cr., care suma comisiunea luandu informatiuni dela cassa si secretariatu, o rectificà in 3279 fr. 28 cr. si asia satorí sum'a disponibile cu 310 fr. mai mare decatu in aratarea onor. comitetu.

Diferenti'a acésta provene de acólo, cá din bugetulu satoritu in a. tr. 25 fr. au remasu neerogati. Acésta suma se cuvenea se se considere cá disponibile, éra on. comitetu o a consideratu cá si una datoria si o a subtrasu, in locu de o a fi adausu. Asia on. comitetu scurtà sum'a disponibile pre $18\frac{69}{70}$ cu 50 fr.

Mai incolo dupa informatiunile luate dela cassa, dela 22. Iuliu, candu s'a satoritu din partea comitetulu sum'a disponibile, pana la inclinaierea ratiociniului in 5. Augustu au mai incursu tacse 530 fr., din

*) Dela Augustu 1868 incóce, adeca dupa $30\frac{1}{2}$ ani nimicu mai multu. Red.

cari $\frac{4}{5}$ disponibili in sensulu statutelorú facu 424 fr. Totu dupa acelu datu amentitu au incursu oferte disponibile 36 fr.

Tóte trei sumele aceste luate la olalta facu 510 fr. Si totusi sum'a disp. se afla din partea comisiunei numai cu 310 fr. mai mare, decatu cea aratata de on. comitetu, din cauza cá in aratarea comitetulu suntu pusi cá disponibile 200 fr. incursi dela balulu din Gherl'a, cari comisiunea on. adunari i-a consideratu cá tienetori de fondulu de reserva alu asociatiunei, pentrucà dupa cumu s'a convinsu din documentulu originariu, comitetulu arangiatoriu oferise asociatiunei aceli 200 fr. cu conditiune, cá se sierbéscã spre inmultirea „fondului.“

Dupa satorirea sumei disponibile luandu in considerare puçinatatea medialoru, se vedíu necesitate a propune on. adunari urmatóriele erogatiuni neincungurate:

1) Remuneratiune pentru secretariulu II. 200 fr. si in casu candu prin acceptarea proiectulu despre infiintierea comitetelorú filiali agendele s'aru inmultu inca in decursulu acestui anu, 400 fr. 2) Onoraria pentru doi iuristi aplecati la cancelari'a asociatiunei cá scrietori à 100 fr. = 200 fr. 3) Spesele cancelariei 200 fr. 4) Unu stipendiu pentru unu ascultatoriu de politechnica 300 fr. 5) Dóua stipendia pentru 2 ascultat. de filosofia à 300 = 600 fr. 6) Unu stip. pentru unu agronomistu 330 fr. 7) Dóua stip. pentru gimnasisti à 50 fr. = 100 fr. 8) Pentru unu sodalu ce voliesce a se face maestru 50 fr. si pentru doi invetiacei ce au de cugetu a se face sodali à 25 fr. = 100 fr. 9) Unu stip. pentru unu studente la scóla reale 50 fr. 10) Dóua premia pentru oltoi à 25 fr. = 50 fr. 11) Spese estraordinarie 60 fr. 12) Remuneratiunea secretar. I. pentru redactiunea foiei „Transilvani'a“ pre anulu alu doilea 400 fr. 13) Spre acoperirea speselorú pentru edit. foiei 315 fr. 50 cr. Sum'a 2905 fr. 50 cr. Eventuale 3105 fr. 50 cr.

Acésta suma e mai mica decatu sum'a disponibile cu 373 fr. 78 cr. si resp. cu 173 fr. 78 cr., cari comisiunea propune a se lasà spre acoperirea speselorú de drumu a cancelariei.

Trecându la suplicele ce s'au presentatu si a nume ale docentiloru Ioane Ionescu din Telciu, Iosifu Georgitia din S. Georgiu si Ioane Andreiu din Sacadate, mai incolo a lui Ioane Arefta din Brasiovu si Ioane Siandoru din Garbau, tóte pentru premiu de 25 fr. destinatu pentru prasirea oltoiloru, comisiunea afla cá dd. I. Andreiu din Sacadate si Ioane Arefta din Brasiovu dupa documentele produse, au implinitu conditiunile puse pentru concurenti la aceste premia si are onóre a propune onoratei adunari se comande pre numiti onoratului comitetu spre ale estradá premiale. Suplicele celorulalti 3 concurenti nu s'au potutu luá in consideratiune, pentrucà nu au doveditu, cumca oltoii suntu prinsi.

In fine luandu in cercetare propunerea ddloru profesori G. Munteanu si Ioanu Busítia, „cá in bu-

getulu a. v. se între și crearea a doua stipendia pentru doi tineri, cari fiindu inițiați în art'a musicale se voru oblega a continua și a se perfecționa într'însa, cari apoi în fine se fia aplicați unde va cere necesitatea mai mare."

Comisiunea de sî afla foarte necesariu, că asociațiunea se îmbrăcisieze sî acestu ramu de cultura sî se contribuésca din parte-si spre a castiga poteri inventiatoresci pentru deprinderea tenerimei în music'a instrumentale, considerandu pușinatatea medialoru, de cari despune asociatiunea, nu este în stare a propune onoratei adunari crearea ceruteluor doua stipendia. Siomcut'a-mare, 11. Aug. 1869.

Gregoriu Mihali,
presied.

I. M. Moldovanu,
raportatoriu.

Relatiunea comisiunei esmise pentru cercetarea ratiunilor despre averile asociatiunei trans. pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu — pentru anulu 186⁹/₉.

Prea onorata adunare generala!

Conformu insarcinarii primite dela prea onorat'a adunare generale, cercanduse ratiușiniulu despre starea casei asociatiunei substernutu adunarei generale prin dn. casariu Const. Stezaru, precumu și ratiușiniulu speseluor cancelariale de pre anulu espiratu, acela s'au aflatu în tôte pușetiunile sale atatu ale perceptiuniloru catu și ale erogateloru, corectu și cu receruta acuratetia compusu.

Subinsemnat'a comisiune cu tóta onórea propune pre domnii ratiușinanti, anume: pre dn. cas. Const. Stezaru și pre dn. secretariu II. Ioane V. Rusu a se absolvi, pre langa recunóscerea osteneleloru pușe prin domnii ratiușinanti fatia cu averile asociatiunei.

Totuodata subinsemnat'a comisiune incatu în raportulu ratiuniloru nu ocurge neci o pușetiune cu privire la remuneratiunea numitului domnu casariu: cu tóta on. 'și ia libertatea a propune prea on. adun. generale, că d. cas. Const. Stezaru pentru acurat'a sî punctual'a ducere a ratiuniloru asociatiunei de totu fatigióse se se impartasiésca de o remuneratiune cu privire la starea averei asociatiunei.

Siomcut'a-mare, 11. Aug. 1869.

Stefanu Filepu.
Georgiu Maniu.

Nicol. Sándor.
Georgiu Filepu.
Aug. Munteanu.

Raportulu casieriuului.

Esclentia! D-le presiedinte! Stralucita adun. gener.!

În întielesulu Șlui 18 din statutele asoc. trans. pentru literatur'a romana și cultur'a poporului rom. am onóre a pune pe mės'a stralucitei adunari gen. ratiușiniulu cassei acestei asociatiuni dela adunarea generale a anului trecutulu tienuta în Gherl'a pana la acésta stralucita adunare generale, despre banii intrati, cheltuiti în puterea bugetulu sî remasi în restu,

compusu în o recapitulatiune sumaria din diurnalulu gen. alu cassei a tuturoru categoriiloru, atatu a intrateluor catu și a erogateloru la olalta în rubrice osebite.

Se mai presenta pe langa acestu ratiociniu sî protocolulu dd. membri fundatori, ordinari și onorari, apoi unu computu, în care se afla însemnatu deosebi dupa sîrulu urmatu, tôte tacele intrate dela resp. domnii membri atatu că restantia, catu sî pe an. cur., spre a puté satisfacé conclusulu adun. gen. trecute pos. XXV. spre scopulu publicarei; dupa acestea unu altu protocolu, care s'au aflatu de necesariu, dreptu aceea compusu de nou, pentru tienerea în evidentia a tuturoru obligatiuniloru de statu, publice și private, trecute în proprietatea asociatiunei, dupa sîrulu numericu, și cu numele dloru daruitori și alu tempulu oferirei; mai pe urma protocolulu purtatu deosebi pentru înregistrarea abonatiloru la fói'a asoc. „Transilvani'a“ și a cheltuieluor spre edarea aceleiasi, închiiétu pana astadi, cu submisa observare, că computarea finale peste astufeliu de cheltuieli se pôte face cu siguritate și acuratetia numai la finea anului solariu. Ce se tiene de prezentu relativu la cheltuielile acelei foie, amu onóre a raportá, ca pana acum nu s'au facutu supererogate, de vreme ce prenumeratiunile, de sî fatia cu asteptarea foarte pușine, le-au acoperitu, tienendu astadi inca una suma disponibilu de 88 fr. 50 cr., care pe semestr. alu II-lea, de cumva nu va mai cresce numerulu abonatiloru, de siguru nu va ajunge, și va veni necesitatea de a face supererogatiuni însemnate.

Cu referintia la diurnalulu cassei mai amu de a aduce la cunoscintia stralucitei adunari generale, cumca din speșele esttraordinarie și pentru bibliotec'a asoc. preliminate pe acestu anu cu 100 fr. s'au cheltuitu numai 62 fr. 92 cr. sî computandu ad pos. XIX. ex 1868 și supererogatululu anului trecutulu cu 4 fr. 44 cr., cu totulu dara 67 fr. 36 cr., au remasu crutiati 32 fr. 64 cr.; sî cumca tôte celealalte sume ale bugetulu anului acum espirandu dupa osebitele loru categorii s'au solvitu, afara numai de unu premiu de 25 fr. meritulu pentru acela, care va dovedi, ca au prasitu cei mai multi oltoi, și care remanu spre dispușitiunea onoratei adunari generale spre acestu scopu.

Mai pe urma prezentezu on. adun. generale și alte doue diurnale de cassa; unulu pentru banii comit. nationalu, și altulu pentru ai eternisarei laureatulu nostru poetu A. Muresianu, cari bani depositati suntu incredintati mai de multu tempu subscrisulu spre îngrijire și fructificare, — cu acea umilita incunoscintiare, cumca spre crescerea fondulu Muresianu au trimesu în decursulu acestui anu stimatulu dn. Mich. Sierbanu jude cerc. în Nagylacu, comit. Ceanadulu în Ungari'a, una colecta dupa list'a acłusa, resp. diurnalu de cassa sub Nr. 5 de 30 fr., cari s'au și elocatu langa ceialalti bani pana acumu spre acestu scopu adunati (92 fr. 42¹/₂ cr.) în cass'a de pastrare de aici. Sibiu, 6. Aug. 1869.

Const. Stezariu,

c. r. capit. în pens. și cas. alu asoc.

I N T R A T E																		
Bancnote		Argintu		A u r u		Cass'a de pa- strare		Banc'a gen. de asecurat. „Transilvania“		Asemnatiumi de ale bancei ipotecarie		Obligatiuni de statu		Sum'a				
i n v a l u t a a u s t r i a c a																		
fr.	cr.	fr.	cr.	galb.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.		
2099	84 ¹ / ₂	81	75	5	25	—	—	—	—	—	—	—	18100	—	9671	—	29977	59 ¹ / ₂
760	—	5	—	2	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	472	50	1247	50
215	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	—
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	520	—	1120	—
330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	330	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—
56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	—
—	74	92	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	24
22	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	67
1416	77	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1416	77
38	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	48
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—
8	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	70
7	88	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	88
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
117	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	—
250	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	63
18100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18100	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22837	50	22837	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	600	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8308	94
3528	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3528	12
552	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1050	—	1602	—
—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—
471	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	471	35
654	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	654	75
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
29479	93 ¹ / ₂	179	25	8	40	—	—	8308	94	600	—	—	18100	—	34551	—	91259	12 ¹ / ₂
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—
280	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	280	—
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—
660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	660	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—
25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—
400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	—
82	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	20
—	—	179	25	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	25
16067	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18100	—	—	—	18100	—
19214	77	179	25	—	40	—	—	—	—	—	—	—	18100	—	—	—	37534	2

Nr. curentu

E r o g a t e

fr. cr.

		Translatore	
36	In banc'a gen. Transilvania s'au platitu dupa 2000 fr. 30% ad Nr. cur. 15		
37	In cass'a de pastrare s'au elocatu ad Nr. cur. 16		
38	Din cass'a de pastrare s'au ridicatu in casuri de trebuintia ad Nr. cur. 17		
39	Pentru edarea foiei asociatiunei „Transilvania“ pana la acésta adunare generale, si anume pana la finea anului trecut 1868		226 25
	pe anulu curente 1869		553 75
40	Spese extraordinaria		
41	Anticipatiune pentru oficialii asociatiunei spre suportarea speselor de caletoria la tienend'a adunare generale in Siomcut'a mare		
		Sum'a intrateloru	
		Subtragendu sum'a erogateloru cu	
		Remane la adunarea generale a IX. in restu	

Specificatiunea acestui restu.

- a) Bani gat'a in bancnote si arama
 - b) In 20 actii de ale bancei gen. de asigurare. „Transilvania“
 - c) In 2 carti de ale cassei de pastrare in Sibiu
 - d) In obligatiuni de statu: metalice si de loteria
 - " " imprumutulu statului (Nat. Anlehen)
 - " " urbareale transilvane
 - " " " banatiane
 - " " private
- } aceste obligatiuni se tienu in evidentia in unu protocolu deosebi purtatu si aici alaturatu

Suma cea deasupra

B i l a n t i u.

In anulu trecut au remasu restu

In anulu curente 186⁸/₉, au intratu venitu curatu dupa subtragerea sumeloru manipulatorie de sub Nr. cur. 29, 30, 31, 32, 33 si 34

Totulu cu restulu din anulu trecut

Chieltuielele pe anulu curente au fostu dupa subtragerea sumeloru de sub Nr. cur. 29, 30, 31, 32, 33 si 34

Subtragendu acestea remane restu la adunarea generala a IX.

Combinandu restulu din anulu trecut cu celu din anulu curente 186⁸/₉, au crescutu fondulu cu

Colectele si ofertele de sub Nr. cur. 20 au intratu prin laudabil'a starnintia a urmatoreloru p. t. Domni:

1	Nicolau Fodoreanu, protopopu in Ofenba'a	10	70
2	Ioane Fekete, canonicu in Blasiu	7	—
3	Atanasiu George, docente in Strimbulu	4	—
4	Ioane Deacu, protopopu in Sasu-Sebesiu	16	50
5	Comunitatea bisericésca din Sieic'a mica	5	—
6	Michailu Dobrénu, parochu in Tulgesiu	24	—
7	Leontiu Leonténu, protopopu in Muresiulu Uiórei	62	60
8	Ioane Copaceanu, protopopulu Siomfaleului	15	12
9	Ioane Gerasimu, protopopu in Ernotu	17	42
10	Demeter Szabo, administratoriu protopopescu in Cosiocn'a	35	65
11	Iosifu Orianu, protopopu in Siomcut'a mica	14	—
12	Ioane V. Rusu, protopopu in Sibiu	19	52
13	Ioane Moldovanu, administratoriu protopopescu in Catina	11	—
14	Ioane Antonelli, vicariu in Fagarasiu	5	—
15	Ioane Olteanu, parochu in Bucérdea	8	64
16	Alimpiu Barboloviciu, protopopu in Borsia	38	—
17	Nicolau Ciugudeanu, notariu in Sinna si Poiana	25	—
18	Dela eparchi'a protopopésca a Palatcei	10	20
19	Dela eparchi'a protopopésca a Dergei	5	—
20	Elia Luca, administratoriu protopopescu in Petielec'a	33	—
21	Ioane Hannia, protopopu in Sibiu	10	—
22	Ioane Pamfilie, protopopu in Clusiu	42	90
23	Ioane Ignatu, viceprotopopu in Panade	15	10
24	Augustu Ladai, vicepresiedinte la tabl'a regia in Muresiu-Osiorheiu	36	—
		Sum'a	471 35

E R O G A T E

Bancnote		Argintu		A u r u		Cassa de pa- strare		Banc'a gen. de asecurat. „Transilvani'a“		Asemnatuni de ale bancei ipotecarie		Obligatiuni de statu		Sum'a		
I n v a l u t a a u s t r i a c a																
fr.	cr.	fr.	cr.	galb.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.	fr.	cr.
19214	77	179	25	—	40	—	—	—	—	—	18100	—	—	—	37534	2
600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—
7843	79	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7843	79
—	—	—	—	—	—	—	3878	44	—	—	—	—	—	—	3878	44
780	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	780	—
62	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62	92
300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—
29479	93 ^{1/2}	179	25	8	40	—	8308	94	600	—	18100	—	34551	—	91259	12 ^{1/2}
28801	48	179	25	8	40	—	3878	44	—	—	18100	—	—	—	50999	17
678	45	—	—	—	—	—	4430	50	600	—	—	—	34551	—	40259	95 ^{1/2}
678	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	678	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	—	—	600	—
—	—	—	—	—	—	—	4430	50	—	—	—	—	—	—	4430	50
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	510	—	510	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2331	—	2331	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30345	—	30345	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	840	—	840	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	525	—	525	—
678	45	—	—	—	—	—	4430	50	600	—	—	—	34551	—	40259	95 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29977	59 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14572	48
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44550	7 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4290	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40259	95 ^{1/2}
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10282	36

Sibiu, 6. Augustu 1869.

Constantinu Stezariu,
c. r. capitanu in pensiune si cassariu alu asociatiunei.

In absentia controlorului:

I. Hanni'a,
suplente de controlor.

Conformu conclusului adusu in siedinti'a a II-a a adunarei generale a asociatiunei transilvane tienuta in Siomeut'a in 11. Augustu 1869 p. XIX, se da prin acest'a din partea presidiului asociatiunei absolutoriu d-lui c. r. capitanu in pensiune si cassariu alu asociatiunei Constantinu Stezariu cu privire la ratiociniulu seu pe anulu 1868^{9/10}.

Sibiu, 6. Septembrie 1869.

Ladislau Basiliu Popp,
presiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secretariu II. alu asoc. tr.

Nr. 267—1869.

Protocolulu siedintiei lunare a comit. asoc. trans.

ținute în 5. Oct. a. c. 1869 sub presiunea Rev. dlui vice-presedinte I. Hannia, fiindu de facia dd. membrii Ilustr. sa dn. cons. aul. Iacobi Bolog'a, dn. consil. Petru Manu, dn. capitani pens. Ioanu Bradu, dn. adv. dr. Ioane Nemesiu, dn. parochu si prof. Zach. Boiu, dn. prof. I. Popescu, dn. secret. II. Ioane V. Rusu, dn. capitani si cassariu alu asociat. Const. Stezariu si dn. adv. dr. Demetriu Racuciu.

§. 102. Se presentéza conspectulu despre starea cassei asoc., din carele resulta, cá cass'a asoc. are în proprietatea sa 41,606 fr. 94 cr.

Spre sciintia.

§. 103. În legatura cu conspectulu cassei se mai referéza: a) despre interesele intrate la fond. asociat. dupa couponii obligatiuniloru de statu din 1. Oct. a. c., care interese facu 2 fr. 27 cr. în BN. si 10 fr. 75 cr. în arg. (Nr. prot. ag. 263); b) despre banii de argintu în suma de 10 fr. 75 cr. schimbati în BN. cu 12 fr. 63 cr. (Nr. 264); c) despre colectele si tasele intrate la fond. asoc. dela siedinti'a din urma în suma totala de 17 fr. v. a.

Spre sciintia.

§. 104. Comisiunea insarcinata în siedinti'a trecuta cu cenzurarea computulu despre spesele de caletoria ale cassariulu si secretariloru asoc. pana la adun. gen. dela Siomcut'a si indereptu, prin referentele seu dn. dr. Nemesiu referéza în asta privintia.

Comisiunea afla, cá spesele de caletoria a amenitiloru oficiali ai asoc. în suma totala de 198 fr. 84 cr. sunt neesagerate si pentru aceea propune, cá restulu de 101 fr. 16 cr. din sum'a anticipata de 300 fr. se se reintórca cassei asoc. Totuodata resp. comisiune 'si da parerea, cá ar fi fórte sistematicu, déca pre viitoriu s'ar fipsá cuantulu speseloru diurnale séu de catra comit. séu de catra adun. gen.

Conclusu. Comitetulu primesce de conclusu alu seu propunerea comisiunei. În câtu pentru aprobarea speseloru de caletoria a oficialiloru asociatiunei, ér în catu pentru defigerea speseloru diurnale, afla cu cale a amaná pertractarea acestui obiectu, pana la alte ocaziuni de asemenea natura.

§. 105. Secret. II. conformu decisiunei aduse în siedinti'a comitet. din 18. Sept. a. c. presentéza în estrasu acele concluse ale adun. gen. dela Siomcut'a, cu acaroru executare se insarcinéza comitetulu si propune, cá citinduse dupa ordinea lor, se se ia la pertractare meritoria. Deci se citește conclusulu adun. gen. de sub p. XV. relativu la proiectulu dlui cons. aul. Iacobi Bolog'a, despre infiintiarea despartimenteloru cercuale si a agenturiloru comunale. Adun. gen. adópta pre langa unele modificatiuni, de conclusu alu seu propunerea comitetulu în astu obiectu, si totuodata 'lu insarcina, cá respectivulu regulamentu se'lu puna numai decatu în lucrare, si pentrucá institutiunile coprinsé în trensulu se se póta popularisá catu mai bine, dispuse cá tiparinduse pre spesele asociatiunei, se se impartia în tóte partile în numeru atatu

de mare, catu se póta ajunge cate unu esemplariu la man'a fiacarui romanu sciutoriu de carte.

Punenduse la discutiune modalitatea executarei cestionatulu conclusu, secret. II. face urmatóri'a propunere: Comitetulu se binevoiesca a alege din sinulu seu o comisiune, carea se elaboreze unu planu asupra modalitatiiei punerei în lucrare a resp. regulamentu, mai alesu în ceea ce privesce arondarea, formarea si constituirea despartimenteloru cercuali si agentureloru comunali, avenduse în vedere determinatiunile §§-loru resp. (din regulamentu), cumu si cu privire la aceli membrii din diverse parti, cari aru fi de a se insarciná cu constituirea comiteteloru cercuali, în urma se se defiga, cá în cate esemplarie se se tiparésca acelu regulamentu, si pre ce cale se se impartiesca asia, catu se póta ajunge la man'a fiacatui romanu sciutoriu de carte.

Comitetulu decide: a se primí de conclusu alu seu acea parte din propunerea secret. II., care se referesce la alegerea unei comisiuni insarcinande cu elaborarea planulu despre punerea în lucrare a regulamentulu, în ceea ce privesce arondarea si constituirea despartimenteloru, alegându-se totuodata membrii acelei comisiuni în persónele dloru Iacobi Bolog'a, Rusu si dr. Nemesiu, ér în catu privesce tiparirea regulamentulu se decide, cá comisiunea se ingrigésca a se tipari numai decatu 2000 esemplarie cu unu pretiu catu se va poté mai moderatu.

§. 106. Se citește altu conclusu alu adun. gen. totu de sub p. XV. relativu la caus'a infiintiarii unei catedre de limb'a si literatur'a romana la universitatea din Vien'a. Adunarea gen. decise: a) cá comitetulu asociatiunei în cointelegere cu cele alte doue asociatiuni sorori din Aradu si Bucovina, se faca toti pasii de lipsa pentru realizarea obiectulu din cestiune catu mai curendu si în specialu, comitetulu se se adreseze pre calea sa catra inaltulu ministeriu de cultu si instructiune din Vien'a, cu rogarea, cá se binevoiesca a infiintiá si totuodata a si dotá o catedra de limb'a si literatur'a romana; b) cá societatea „Romani'a“ din Vien'a, carea s'a adresatu la asociat. cu cererea sa în privintia obiectulu cestiunatu, se se incunosciintieze atatu despre conclusulu adunarei gen., catu si despre decisiunile comit. în asta privintia.

Se decide, cá secretariatulu se se insarcineze cu formularea concepteloru respect. pre basea anteacteloru, si cu ajutorulu dlui parochu si profesoriu Boiu la facerea conceptulu catra ministeriu.

§. 107. Se citește altu conclusu alu adun. gen. totu de sub p. XV. relativu la regulamentulu statóritu pentru modulu folosirei bibliotecéi asociatiunei.

Se ia spre sciintia si spre indreptare pentru dn. bibliotecariu.

§. 108. Se impartasiesce conclusulu adun. gen. (p. XV. lit. c) relativu la tiparirea cartiloru scolastice pre spesele asociatiunei. Adunarea gen. otarendu, cá asociatiunea se se abata deocamdata dela tiparirea cartiloru scol., totuodata cu privire la premiarea celei

mai bune carti agronomice propuse de comitetu, insarcinà pre acesta, cà pana la prosim'a adunare gen. se castige datele si informatiunile de lipsa despre modalitatea elaborarei si premiarei acelei carti, sî totuodata se prezenteze unu raportu detaiatu in asta privintia.

Comitetulu decide, cá spre ajungerea scopului atensu in conclusulu adun. gen., se se aléga o comisiune in persónele ddloru membrii Pavelu Dunc'a, I. Popescu si Nic. Cristea, cu insarcinaraa de a reportá la tempulu seu.

§. 109. Se citește p. XVII. din conclusele adunarei gen., prin care luanduse spre placuta sciintia raportulu comisiunei resp. despre sum'a de 160 fr. 80 cr., ce a intratu cá contribuii in favórea monumentului fericitului poetu Andreiu Muresianu, totuodata se decide, cá sum'a mentionata se se adauge fondului destinatu pentru radicarea monumentului intentionatu.

Se decide, cá dn. cassariu alu asociatiunei se se poftésca a manipulá acesti bani dupa conclusele anterióre ale comitetului.

§. 110. Dupace asupra acelei parti din bugetulu asociatiunei preliminaru pre a. 18^{69/70} p. XX., carea se referesce la stipendiele si ajutóriele asociatiunei, s'au facutu dispositiunile necesarie in siedinti'a trecuta a comitetului, secret. II. vine a poftí pre comitetu, cá se binevoiesca a dispune asemnatiunile necesarie asupra acelei parti din bugetu, carea se referesce la remuneratiunile secret. I. si II., a cassariului, la on. scriitoriloru cancelariei, cum sî la cele doue premia pentru altoi, conferite lui Ioanu Andreiu si Ioanu Arefa.

Comitetulu lasandu a se cití pos. resp. din bugetulu adunarei gen., care suna:

1) Remuneratiunea secret. II. 200 fr. sî in casu candu prin esercitarea regulamentului proiectatu sî acceptatu, i s'ar inmultí agendele inca in decursulu acestui anu, 400 fr.

2) Onoraria pentru doi juristi aplecati in cancelari'a asociatiunei cá scriitori à 100 fr. = 200 fr.

3) Spesele cancelariei 200 fr.

10) Duoe premia pentru altoi à 25 fr. = 50 fr.

11) Spese extraordinarie 60 fr.

12) Remuneratiunea secret. I. pentru redactiunea foiei „Transilvani'a“ pre anulu alu douilea 400 fr.

13) Remuneratiunea cassariului 100 fr.

14) Spre acoperirea speselor pentru editiunea foiei 315 fr. 50 cr.

Comitetulu vediendu, cà cu privire la asemnarea sumelor specificate sub positiumile 3, 10, 11, 12, 13, 14 nu incupe neci o indoiéla, a decisu: cá pentru esolvirea acelora se se dea asemnatiunile necesarie la cass'a asociatiunei.

§. 111. In legatura cu acésta punenduse la discussiune sumele preliminate sub pos. 1 si 2 s'a escatu intrebarea, déca este, cá remuneratiunea secret. II. se se asemneze de acumu numai in sum'a primitiva

de 200 fr., séu in cea conditiunata de 400 fr? sî déca face trebuintia, cá numai decatu se se asemneze si remuneratiunea de 100 fr. pentru unu alu duoilea scriitoriu in cancelari'a asociatiunei, séu acésta se se mai amane?

Dupace asupra acestoru intrebari se incinsera desbateri indelungate si serióse, in decursulu carora intre membrii comitetului se ivira duoe opiniuni diferite, presedentele vediendu, cà tempulu a inaintatu si cà cu asta ocaziune nu se póte aduce decisiune meritoria: s'a aflatu motivatu a propune amanarea acestei siedintie pre cateva díle, care propunere priminduse

Siedinti'a comitetului inceputa la 4 óre, se radica la 7 óre sér'a.

S'a cetitu si verificatu. Sibiiu 16. Oct. 1869.

Bolog'a mp. Pav. Dunc'a mp. Z. Boiu mp.

Comitetulu asoc. trans. rom. pentru literatur'a si cultur'a poporului rom.

Ioanu Hannia mp.,
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

Nr. 269—1869.

Protocolu

ce s'a luat in siedinti'a comitet. asoc. din 14. Oct. c. n. a. c. cá continuare a siedintiei intrerupte in 5. Oct. a. c. tienuta sub presidiulu dlui vicepres. I. Hanni'a, fiindu de facia dd. membrii II. sa dn. cons. aul. Iacobu Bolog'a, II. sa dn. cons. gub. Pav. Dunc'a, II. sa dn. cons. gub. Elia Macelariu, II. sa dn. cons. fin. Petru Manu, dn. senat. Petru Rosc'a, dn. capit. pens. I. Bradu, dn. adv. dr. I. Nemesiu, dn. prof. si par. Zach. Boiu, dn. prof. I. Popescu, dn. capit. pens. si cassariu Const. Stezariu, secret. II. I. V. Rusu si dn. red. Nic. Cristea.

§. 112. Presidiulu pune la ordinea dílei desbateri si deciderea asupra cestiunei, déca e, cá remuneratiunea secret. II. se se asemneze numai in sum'a primitiva de 200 fr.? séu in sum'a de 400 fr. conditiunata pentru casulu, candu prin esecutarea regulamentului proiectatu si acceptatu de adun. gen. s'aru inmultí agendele secret.?

Luanduse acésta cestiune in matora consideratiune si in urm'a unei discussiuni mai indelungate lamurinduse opiniunile divergente, comit. decise, cá remuneratiunea de 200 fr. pentru secret. II. se se asemneze numai decatu la cass'a asociat., ér celeialalti 200 fr. se se asemneze atunci, candu comit. va aflá, cà s'a implinitu conditiunea pusa de adun. gen. prin conclusulu de sub p. XX. pos. 1.

§. 113. Dupa aceea presidiulu pune la discussiune deciderea cestiunei, déca e trebuintia, cá totu acumu se se asemneze si remuneratiunea de 100 fr. pentru alu doilea scriitoriu in cancelari'a asociatinnei, séu se se mai amane asemnarea aceleia?

Comitetulu decide, cá asemnarea sumei preliminate pentru unu alu doilea scriitoriu se se amane pana atunci, candu secret. II. va aratá, ca inmultinduse afacerile scripturistice in cancelaria, e de lipsa aplecarea unui alu doilea scriitoriu.

§. 114. Se face propunerea în privința alegerii unei comisii pentru verificarea protocolului ședinței prezente, cum și a altei comisii pentru censurarea concursalor, ce vor intra la școlare și ajutoarele asociat., pentru care se scrie concursu cu termenul până în 25. Oct. a. c.

Concluziune. Ambele aceste comisii se aleg în persoanele d-ilor cons. și membrii Iacobu Bolog'a și Pav. Dunc'a și a dlui prof. și par. Zach. Boiu.

Cu aceste ședințe începute la 4½ ore, se încheie la 7 ore sere.

S'a cetit și verificat Sibiu în 16. Oct. 1869.
Bolog'a mp. P. Dunc'a mp. Z. Boiu mp.

Comitetul asoc. trans. rom. pentru literatură și cultură poporului romanu.

Ioanu Hannia mp.
vicepresedinte.

I. V. Rusu mp.
secret. II.

Nr. 280—1869.

Protocolul ședinței lunare a comit. asoc. trans.

ținute în 2. Noembrie a. c. 1869 sub presiunea Rever. dlui vicepresedinte I. Hannia, fiind de față dd. membrii Ilustr. sa dn. cons. aul. Iacobu Bolog'a, dn. cons. gub. Pav. Dunc'a, dn. consil. Petru Manu, dn. adv. dr. Ioane Nemesiu, dn. parochu și prof. Zach. Boiu, dn. secret. II. Ioane V. Rusu și dn. capitani și cassariu alu asociat. Const. Stezariu.

§. 115. Dn. cassariu prezintă conspectul despre starea casei asociației pre timpul acestei ședințe, din care se vede, cumca casa asociației — după subtragerea erogațiilor de până acum — are în proprietatea sa sumă de 41,069 fr. 75 cr. Spre știință.

§. 116. În legătura cu această dn. cassariu mai referă, cumca a intrat la fondul asociației a) restul din speșele cancelariei economisate de dn. secret. II. pre an. asoc. 186⁹/₁₀ în sumă 41 fr. 83 cr. (Art. J. 21); b) interesele obvenitorie cu 1. Noembrie a. c. după couponii obligațiilor de stat în sumă 8 fr. 10 cr. (Nr. prot. ag. 277); c) interesele obvenitorie cu 1. Noembrie a. c. după couponii obligat. urb. banatiane în sumă 19 fr. 20 cr.; d) tacsă de membru ord. dela dn. protopopu Alecsandru Szilasi 5 fr. și prețului unui exemplar din „Transilvania“ de pe 1868 3 fr. (Nr. 268, 275).

Se ia spre știință cu aceea observare, că noul membru ord. Alecsandru Szilasi se i se espedeze prin secret. II. resp. diploma.

§. 117. Secret. II. sub Nr. 273 împartășește o scrisoară a dlui secret. I. Georgie Baritiu ddto. 18⁶/₁₀ Oct. a. c., prin care cere a i se asemna pre restul anului, adică pre lunile Noembrie și Decembrie a. c. 200 fr. că speșe pentru edarea foiei.

Concluziune. Se asemnează la casa asociației esolvirea recerutei sume de 200 fr. v. a.

§. 118. Comisia esmisa dintre membrii comitetului în ședința trecută, pentru censurarea concursalor intrate la școlare și ajutoarele asociației preliminate pre a. 186⁹/₁₀ prin referențele seu,

dn. cons. aul. Iacobu Bolog'a referă în acestu obiectu. Din raportul comisiei se vede:

1) Că la școlariu de 300 fr. pentru unu tehnicu a concursu doi inși, anume Nicolae Galu, maturisat cu lauda și acum ascultariu de tehnica la universitatea din Pest'a, și Alecsandru Lucaciu, érași maturisat, dar fara de documentu despre imatricularea sa la vreo școlă tehnica.

2) La școlariu de 50 fr. destinat pentru unu studente la școlă reale a concursu érași 3 inși, anume Nicolae Fogorosiu studente cu a V. clase la școlă reale din Sibiu, Iulianu Filipescu, érași stud. în a V. clase reale (carele afara de atestatu de șaracia nu a produsu alte documente), și Nicolae Popoviciu stud. în II. clase reale în Sibiu.

3) La ajutoriul de 50 fr. pentru unu sodalu, ce voiesce a se face maiestru au concursu 6 inși, anume Lazaru Ritivoiu, sodalu de lacatariu, Vasiliu Popoviciu sodalu de mesariu, Basiliu Körösi sodalu de cismariu, Ioane Hodosiu érași sodalu de cismariu, Petru Lazaru totu sodalu de cismariu, și în fine Vas. Dolianu sodalu de papucariu.

4) La cele doue ajutoria de câte 25 fr. pentru doi înveciacei de meseria au concursu 3 inși, anume Ioanu Tohati invetiacele de ciobotariu, Iosifu Covrigu invetiacele de pantofariu, și Ioanu Mog'a invetiacele de pandariu.

Comitetul luandu în ordine la esaminare documentele produse de concurenți și considerandu propunerile facute din partea respectivei comisii, s'a aflatu motivatu, în privința conferirii cesiunatorilor școlari și ajutorie a decide următoriele:

a) Școlariu de 300 fr. de sub pos. 1 se se conferesca tenerului ascultariu de tehnica la universitatea din Pest'a Nic. Galu, maturisat cu lauda.

b) Școlariu de 50 fr. de sub pos. 2 a se conferi concurentelui Nic. Fogorosiu, studente la școlă reale de aici, carele în sem. II. a. școl. 186⁹/₁₀ a raportatu clas'a gen. de primulu eminente.

c) Ajutoriul de 50 fr. de sub pos. 2 cu majoritate de 4, langa care se alatura presiunea, contra 2 voturi, a se conferi concurentelui Lazaru Ritivoiu, sodalu de lacatariu în Sibiu, și în fine

d) Ajutoarele de câte 25 fr. de sub pos. 4 a se conferi lui Ioane Tohati, invetiacele de ciobotariu în Bistrit'a, și lui Iosifu Covrigu, invetiacele de pantofariu în Sibiu.

Pentru esolvirea acestor școlari și ajutoria sunt a se dá asemnatiunile necesarie la casa asociației, ér celorlalți concurenți a li se inapoiá cererile și documentele, pre langa resoluțiuni negative în sensulu propusu de comisie.

§. 119. În legătura cu cele de sub Nr. precedente se prezintă charțiale de imatriculare pe an. școl. 186⁹/₁₀ ale școlariilor asociat. Ioanu Marcusiu, Petru Em. Rodanu, Stefanu Chirilla și Nic. Califariu cu aceea, că Bosioroganu nu a satisfacutu datorințele sale în privința această.

Conclusu. Stipendiale pentru Ioanu Marcusiu 300 fr., Petru Em. Prodanu 300 fr., Stef. Chirilla 330 fr. si Nic. Calitariu 50 fr. se asemna la cass'a asociatiunii, ér pentru stipendiulu avutu de Bosioroganu de 50 fr. devenitu vacantu, se se scrie concursu pana in 30. Noembre a. c.

§. 120. Secret. II. citește unu estrasu din protocolulu adun. gen. p. XXI. relativu la conclusale aduse de aceeași adunare. in privint'a proiecteloru facute de dn. secret. minist. Lad. Vaida in disertatiunea sa intitulata: „Cateva cuvente despre necesitatea de a dá espresiune solena recunoscintiei nóstre catra barbatii nostri preameritati.“

Comitetulu decide: cá estrasulu conclusaloru adun. gen. relativu la proiectele amentite, se se predea spre opinare unei comisiuni alese din sinulu comitet., in persónele ddloru membrii Petru Rosc'a, I. Bradu si dr. Dem. Racuciu cu insarcinarea de a raportá in siedinti'a procsima.

§. 121. Dn. par. si profes. Zach. Boiu oferéza pentru bibliotec'a asoc. unu ecemplariu din pretiosulu seu opu intitulatu: „Carte de cetire pentru scólele popor. rom. gr. orientali.“

Se primesce cu placere si se exprime dlui ofertoriu protocolarmente recunoscintia din partea comitetului.

§. 122. Pentru verificarea protocolului siedintiei presente se alegu dd. membrii Iacobu Bolog'a, Pav. Dunc'a si Petru Manu.

Cu acestea siedinti'a comit. inceputa la 4½ óre, se inchieia la 7 óre sér'a.

Sibiin, datulu cá mai susu.

Ioanu Hannia mp.,
vicepresiedinte.

I. V. Rusu mp.,
secret. II.

S'a verificatu prin

Bolog'a mp. P. Dunc'a mp. Petru Manu mp.

Din cronic'a lui Michailu Cserei. 1661—1711.

(Continuare).

Despre faimós'a adunare curutiésca dela Onod Cserei scie acestea:

„Deci conchiamanduse adunare la Onod, acolo se adunara din tóte partile mai multe mii de unguri. Mai antaiu de toti au ajunsu la adunare deputatii comitatului Thurocz si ai altoru comitate cointielesse cu cela, totu ómeni betrani, de omenia si invetiati. Acestia detera lui Rákoczi suplica rogandu'lu, cá se si puna silinti'a spre a se impaca cu imperatulu nemtiescu catu mai curendu pe langa conditiuni bune, pentrucá de va continua si mai departe cu batai'a, tiér'a tóta se va ruina, apoi loru (aristocratiloru din acelea comitate) le-ar fi preste potintia de a mai esí la bataia in persóna, pe candu iobagii remasi acasa platescu neinctetatu impositile, si inca in mesura atátu de mare, in catu trecu preste contributiunile platite in dílele nemtiloru. Acelu Bereséni nebunu, ingan-

fatu si desiertu indata se si irita si striga: Voi copii de lele asia si pe dincolo, voi sunteti tradatori si ati conspiratu cu imperatulu nemtiescu; — apoi trage sabi'a si taia asupra loru. Insusi Rákoczi si ceilalti punu man'a pe arme si apoi cu neaudita crudíme paganésca maceléza in bucati pe acei ómeni nevinovati, carii le detera acelu consiliu bunu; dupa aceea chiamandu trupele venite din acelea comitate, le sfarmara in bucati flamurele si tobele si le aruncara pe cadavre, éra pe trupe le detera afara din armata, dapace mai antaiu le desarmara, in fine pe acelea comitate le impartíra intre altele cassandu tóte privilegiale si tóta administratiunea loru autonóma; ba nu suferira neci macaru astrucarea cadavreloru, numai pentrucá celalalte infioranduse, mai usioru se se induplece la scopurile lui Rákoczi si Bereséni. Dupa acestea Rákoczi facu, cá cineva se propuna ruperea totala a Ungariei de catra cas'a austriaca, éra pe imperatulu ilu proscrisera din regatulu Ungariei sub blastemu eternu*) si infiintiara unu interregnum, éra intre sine legara confederatiune sub juramentu tare si sub pedepse cumplite, cá in veci nu voru mai alege rege din cas'a austriaca; éra pentrucá „staturile“ remase fara rege se fia guvernate mai bine, infiintiara unu senatu, la care pe Rákoczi ilu denumira de presiedente; senatului ii detera instructiuni, dupa care se aiba elu a governa pe unguri. Totu acolo enuntiara sententi'a asupra palatului si asupra celorulalti magnati remasi pe partea imperatului nemtiescu, confiscandule averile si judecandu'i la ecsiliu pe viétia. Acelu conclusu displacu la multi, inse ecemplulu deplorabile alu deputatiloru din Thurocz fiindule de inaintea ochiloru, neci-unulu nu cuteza a vorbi in contra.“

Causele proscriptiunii iesuitiloru din Ungari'a se descriu pe largu la pag. 379—381; noi pentru scopulu ce ne sta inainte la incunoscintiarea copriusului acestei cronice, le contragemu numai precumu urméza:

Pre candu curutii voiá se alunge pe iesuiti din Ungari'a, cateva comitate se scóla cu proteste in favórea iesuitiloru, cerendu dela Rákoczi, cá se i lase in buna pace cu atátu mai virtosu, cá-ce in cet'a iesuitiloru se afla si ungureni multi, apoi mai amerintiara si cu mani'a papei dela Rom'a. Aceleasi comitate, firesce, puse la cale totu de iesuiti, laudá pe acestia preste mesura dicúndu, cá limb'a latina infloresce in Ungari'a numai de candu s'au prasiu intrens'a iesuitii, carii propunu scientiele gratis; éra ereticii inca fusera estermnati in parte prin nepregetatoriulu zelu alu iesuitiloru. Rákoczi inca era catolicu, cu tóte acestea densulu dete comitateloru castigat de iesuiti in partea loru unu respunsu cu totulu neasteptatu. Rákoczi adeca si consiliarii sei luandu punctele protesteloru unulu cate unulu, le resolvira asia:

*) Adeca intocma precumu facura in acelasi anu cu puçinu mai nainte in diet'a dela M. Osiorheiu. Not'a comp.

Voi nu sciti ce cereti. Petitiunile vóstre sunt spre perirea vóstra si spre ruin'a tiei întregi. Mai nainte de venirea iesutiloru sî religiunea se propunea mai bine sî mai adevveratu, sî sciintiele latinesci inca se invetiá mai bine. Iesutii ve mintiescu, cá ceea ce invétia ei ar fi productulu ingeniului loru, candu aceea tóte sunt inprumutate dela altii mai vechi. Ei propunu una filosofa, care nu este neci mai multu neci mai puçinu, decatu una tiesetura fórte incurcata de sofisme si mintiuni neintielese, cu care ametiescu ei capetele junimei. Ori catu vi se paru vóue iesutii de invetiati, dara candu voiesci se aplici pe cei esiti din academi'a loru in administratiunea publica, nu pricepu altu nimicu, decatu numai se mintia. Iesutii propunu una doctrina ateistica, afurisita de cateva ori de lumea cristiana, adeca, cumu-cá ómenii isi potu calca cuventulu datu, cá in casu de a fi constrinsi prin putere din afara, potu pune juramentu fara neci unu scrupulu, numai mintea loru se cugete altu-ceva atunci candu jura*). Iesutii despretiuescu jurisprudenti'a, medicin'a, architectur'a si nu voiescu a le propune. Nu este adevveratu, cá iesutii aru propune sciintiele gratis, ci invetiamentulu gratuitu avemu se'lu multiamimu numerosiloru fundatori vechi, carii daruisera iesutiloru mosii cu venituri de multe mii, din care iesutii se ingrasia si se tavalescu in pompa sî confortu. La iesuti nu affi neci una pietate; la ei sierbitiulu dumnedieescu este numai unu actu de comedianti, pusu in scena cu multu apparatus sî pompa, pentrucá se insiele ochii plebei ignorante, care casca ochii si gur'a. Iesutii conspira pe ascunsu cu pap'a dela Rom'a, ei nu voru se se lege cu fidelitate neci catra rege, neci catra tíera, ci numai catra pap'a dela Rom'a, a carui auctoritate sunt parati a o apara cu focu sî cu sabia sî chiaru cu ruin'a tiei. Ei punu juramentu infricosiatu, cá voru estermína pe toti ereticii, éra apoi fiindu-cá cu sciinti'a nu'i potu invinge, ii fortiéza prin persecutiuni, pana candu prin asemenea fapte ale loru turbura tíer'a, irita pe regii sî principii de alte religiuni, tragu ur'a luméi asupra religiunei papistasiesci, pe care o propaga cu zelulu loru celu dobitocescu, condamnatu de sant'a scriptura, sî asia in locu de a folosi eclesiei catolice, mai multu ii strica si o sfasié in bucati. Iesutii nu sunt credintiosi neci la unu statu, ci ei sub pretestu cá inaintéza glori'a lui Ddieu, preste totu isi cauta numai interesele loru. Acestu adevveru se comprobá chiaru si cu ecsemplulu meu, adaoge Rákoczi. Iesutii de una parte m'au sumutiatu pe mine in contra imperatului, éra de alt'a pe imperatulu ilu pusera la cale, cá se me aresteze; apoi totu ei me eliberara prin acelu capitanu nemtiescu. Iesutii de una parte facura,

*) Toti cati cunoscú bine orientulu, marturisescu in unanimitate, cá sî acolo acésta blastematia, adeca asia numit'a reservatio mentalis este fórte vechia, cunoscuta pana si ómeniloru din plebe, carii dupace jura strimbu, mergu iute si platescu cateva liturgii, séu sî sarindarie întregi de cate patru dieci de liturgii.
Not'a comp.

cá eu se fiu condamnatu la mórte, éra de alt'a me ajutara in secretu cu bani, pre candu me aflám in Poloni'a. La Sambat'a-mare sî la Clusiu inaltiaru arcu de triumfu in onórea mea, éra pe airea isi aratara bucuri'a pentru triumfurile cesariului. Cu regele Franciei conspirara in contra imperatului, faciá cu acesta condamna si blastema pe franci, pentrucá asia de va invinge franculu pe nemtiu, ei se póta pretende daruri dela cela; éra déca va calca imperatulu pe unguri, atunci iesutii se aiba parte din averile confiscate dela acestia. Iesutii se póta cu aceea perfidia nu numai între crestini, ci sî in Indi'a sî in Chin'a, unde se fatiarira cá recunoscú sî adóra pe Confucius, éra intr'aceea se incercara a propaga religiunea papistasiesca. Iesutii au insielatu pe bunic'a mea luandu'i si furandu'i toti banii sî totu ce avea mai scumpu, in catu tata-meu vitregu Emericu Tökölyi fu constrinsu a lua dela ei ladíle bunicai cu puterea. Avutiile iesutiloru sunt mai mari, decatu ale oricarui rege. Ei voiescu se gubérne pe tóte popórale. Nimeni nu cutéza a'si ridica vocea in contra loru, temenduse care de anatema, care de perire. In ochii iesutiloru aceia sunt ómenii cei mai perfecti, carii se lapeda de tata, de mama si de toti consangeni; pe acésta punu ei si juramentu. Iesutii oriunde s'au incuibatu pe la curtile domnitoriloru, pe acelea le si întórsera cu fundulu in susu. Decandu Ferdinandu II. aduse pe iesuti, de atunci imperatulu Romaniloru scade pe dí ce merge in puterea sa; Ungari'a inca merge spre perire, decandu admisse pe iesuti. Iesutii mai commitu sî alte multe fapte sî fara-delegi spurcate sî ne mai audíte, demne de ateisti sî de pagani. Deci iesutii se se curatie, se se care din acésta tíera. Duca-se pe vreuna insula undeva, si se nu mai turbure pe popórale cristiane, séu mérga colo între paganii barbari, pe aceia se'i întórca la legea cristiana.

Dupa acestea adunarea confederatiloru decise ecsilarea definitiva sî neconditionata a iesutiloru, éra Rákoczi ecsecutá acelu conclusu in tóte tienuturile, in care ajungea auctoritatea lui. Iesutii inse fugira la imperatulu, apoi cu ajutoriulu acestuia éra si incuibara pe la mai multe locuri.

Imperatulu Iosifu I. iritatu fórte prin acea fapta a ungariloru, carii in adunarea dela Onod au pronunçiatu anatema asupra casei austriace sî au decretatu destronarea lui cá rege alu Ungariei, trimise patente in tóta lumea crestinesca, in care descrie pe largu rebeliunea ungariloru sî tirani'a loru dela adunarea din Onod, aratá nelegalitatea confederatiunei unguresci, pre catu tempu elu este rege incoronatu alu Ungariei, apoi róga pe poterile din afara, cá se nu mai dea crediementu mintiuniloru lui Rákoczi si se nu mai patrocinéze rebeliunea ungariloru, pentrucá nu cumuva din aceea se ia sî supusii altoru regi ecsemplu reu sî se se scóle cu arme in contra domnului loru legitimu. Totuodata regele dechiara adunarea dela Onod de conventiculu nelegiuitu, cas-

séza tóte conclusale lui sí le annulléza, apoi demanda, cá toti ungurii, câtii nu voru voi a se supune lui cá regelui legitimu, se fia tractati cá rebeli sí se se pronuntie asupra loru sententi'a de perduelliune, se fia pedepsiti cu focu sí cu arme, tóte averile loru se fia confiscate, spre a se doná aceluor unguri, carii au perseveratu in fidelitate catra densulu. Palatinulu Ungariei Pavelu Eszterházi adunanduse cu ceilalti unguri, carii remasera fideli catra imperatulu, aceia toti contradísiera si protestara in unanimitate in contra decreteloru dela Onod, éra pe imperatulu ilu pronunziara si recunoscara de rege legitimu, apoi ii sí presentara actulu compusu in acestu întielesu. Ei compusera sí unu catalogu de persóne, prin care voiá se arate, cá nu magiarii trecuti in partea lui Rákoczi potu fi considerati de reprezentanti ai tierei, ci aceia carii au remasu pe partea imperatului, cá-ce Rákoczianii sunt numai comunitate, éra nu tiéra; pentru cá dupa legea si datin'a unгурéscá adeveratele staturi, adeca adeverat'a tiéra o representa partisanii imperatului, precumu acésta se vede chiaru din numele sí functiunile loru, care era: duoi arhiepiscopi, duódieci sí trei de episcopi, palatinulu, judele curiei, banulu Croatiei, cancelariulu Ungariei, siepte baroni de rangulu antaiu, treidieci si patru comites supremi (prefecti de districte), duódieci si trei de comites (grafi), duódieci si patru de baroni, mai multi abati (archimandriti), prepositi, siese capitule (de canonici), treisprediece cetati regesci libere, afara de acestia multi magnati, nobili si alti principi, duci, comiti, baroni, domni de nationalitate straina, incorporati intre unguri; in fine Croatia si Slavonia, care s'au tîenutu de coron'a Ungariei.*)

Éra apoi pentru cá se nu mai appara, cá si cumu imperatulu ar amerintia numai cu vorb'a, elu dete porunca generaliloru nemtiesci, cá ungurii carii nu voiescu a i se supune, se fia tractati cá inemici ai sei, prin urmare ori-unde'i voru afla, se'i taie si se'i omóre cu neveste si copii cu totu, éra orasiale si satele se fie depredate si date focului. Acestea mesuri le simtí intre altele orasiulu Keeskemét in modulu celu mai fiorosu. In urm'a adunarei dela Onod se aflá in Keeskemét curuti si turci veniti celora in ajutoriu. Rabutin comandá pe serbi asupra loru. Talcharii de curuti o sí luara la fuga. Atunci serbii depredandu orasiulu, macelandu mai multe sute de barbati, femei si prunci, pangarindu cu forti'a femei si fetióre, prefacura apoi totulu in cenusie si asia incarcati de predi se departara. Daun'a facuta de serbi se pretiuí la duóá milióne de taleri.

Totu pe atunci Rabutin se obligá la curte, cá elu va reocupa Transilvania dela curuti. Plecandu elu dela Vien'a numai cu siese mii ostasi, trecu p'intre tóta curutímea lui Rákoczi, fara cá se fia atacatu undeva; depredá si dearse si elu orasiale Pápa, Tata,

*) Adeca atunci cá totudeauna Ungari'a era reprezentata numai prin ierarchi'a inalta si prin aristocrazia, cu orasiale in cód'a celoru duóá clase.

Rima-Szombat cu totu tîenutulu de prin pregiuru, vení apoi la Aradu, unde Alecsandru Károlyi tîenea fortaréti'a blocata si pe acesta inca 'lu luá pe fuga, dupa aceea trecu prin strimtorile muntiloru comitatului Unedórei, pe unde curutii l'aru fi potutu decula cu pietrii, pentru cá neci unu nemtiu se nu scape. Pekri inse de sí scia fórte bine cá Rabutin se apropie, ne avendu neci unu curagiu de a da fatia cu elu, fugí cu mare rusíne in Ungari'a, dupace mai antaiu depredá orasiale sasesci si luá cu sine pe professorii si popii reformati din Aiudu, pe multa nobilime ardeléna si pe primarii orasialoru. Rabutin ajungendu la Aiudu éra si depredá totu ce aflá pe urm'a unguriloru, collegiu, numismatica, biblioteca si altele. Atunci esindu si baronulu Tige din Sibiiu si intruninduse cu Rabutin, cutrierará tiér'a crucisiu curmezisiu, pentru cá se sparga si se curatie de pretotindenii tóte resturile de óste unгурéscá. Dupa acestea Rabutin merse la Sibiiu.

Totu pre candu decurgea susu aratatele evenimente, curutii secui inca incurgea desu in tiér'a Barsei si asupra Brasiovului; romanii inse esindu, neincetatu ii deculá, taiá si prindea, incatu multimea curutiloru prinsu nu mai incapea susu in fortaréti'a. Neci cá s'a intemplatu Brasiovului vreunu altu reu din caus'a curutiloru, decátu numai unu capitanu de romanu anume Chira, nesciendu cá la satulu Ghimbavu venisera multi curuti la panda, esise in acea parte numai cu alti duoi langa sine, acolo inse curutii ilu strimtorara in midiu loculu satului sí 'lu deculara. Comandantele nemtiescu din Brasiovu dispunendu aducerea mortului, ii facu ingropatiune ostasiésca pompósa. Pe tempulu secerisiului curutii secui lovea desu in tiér'a Barsei cu scopu, cá se impedece pe sasi dela stringerea bucateloru din campu; comandantele inse trimitea pe fiacare dí romani sí nemti din pedestrime, pentru cá se apere pe sasi la secerisiu. Asia curutii nu le potea face neci unu reu. Unadata totu venira curuti numerosi, éra mai anume unu regimentu cu refrecu rosiiu*) din óstea lui Pekri pana la comun'a Helchiu; comandantele esindu asupra loru cu duóá companii, ii taiá sí impuscá, pana ce'i scóse la orasiulu Feldeór'a. Unu capitanu faimosu, anume Ioanu Agoston dela lobonti inca fu omoritu de curuti, éra comandantele 'i facu ingropatiune pompósa totu cá capitanului Chira.

In acelasi anu aici in Brasiovu se taiá capulu la unu sasu de sieptedieci de ani sí una sasca de sieptedieci si cincí, pentru cá vietuisera duódieci sí cincí de ani in patu nelegiuitu intr'ascunsu. (Pe atunci concubinatu inca se mai pedepsea totu cu mórte.)

Dupa reintrarea lui Rabutin in tiéra locuitorii din Secuime au trecut prin catastrofa cumplita, provocata de aristocrazia loru. Michailu Mikes, comandantele din Trei-scaune aflandu de intrarea lui Ra-

*) Rothe Aufschläge.

butin sî de fug'a lui Pekri, dete porunca, cá atatu nobilimea, càtu sî ceilalti locuitori parasindu'si casele loru, se fuga toti in Moldova, éra pe cei carii nu voiá se mérga, ii depredá, maná si alungá. Intr'a- ceea Rabutin trimite in Trei-scaune pe colonelulu Acton cu optu sute de nemti calari sî cu cateva sute de serbi, carii ajungendu pe secui in passulu Oituzu cu femei, copii, vite, cara sî totu ce luasera cu sinesi, ii spargu sîi depréda din tóte, éra Mich. Mikes inca scapà numai cu mare greutate in Moldov'a. Acton dupa acésta operatiune fórte castigósa trecù in Ciucu, unde sparse pe curuti totu cá in Trei-scaune sîi alungà pana in Moldov'a, éra casele cele frumóse ale comitelui Dav. Petki le prefacù in cenusia. Locuitorii sateni din Ciucu se supusera indata, din contra aristocratii sî boierimea preste totu fugira in Moldov'a cu totu ce potura duce cu sine. Acumu numai secuii din scaunulu Giurgiu (Gyergyó) se mai tienea in rebeliunea loru. Andreiu Elekes prefectulu tienutului, adevveratu curutiu intru intielesulu strinsu alu cuventului, adeca elu si fiu-seu ómeni de nimicu, sciura se scóta din minti pe poporulu simplu, pentrucá in padurea dintre Ciucu sî Giurgiu se ridice siantiuri tari sî se intre in ele armati, ceea ce sî facura. Acton ii provocà de trei ori, cá se nu fia nebuni, se depuna armele si grati'a imperatésca e sigura pentru ei; secuii inse trasera cu puscile asupra deputatiloru lui Acton. Atunci acestu colonelu irritatu fórte, cautà indata nisce valachi cunoscutori de locuri, carii ilu sî condusera cu óstea prin codrii sî munti infricosiati pana in sinulu scaunului Giurgiu. Secuii vedinduse incongiurati indata sî fugira din siantiuri la padure. Nemtii si sêrbii (sic) taiara din ei pe càti ajunsera, dupa aceea dearsera tóte satele loru, éra vitele loru le manara pe ací incolo. Nisce armeni, carii inca au prinsu armele in contra imperatului, fusera taiati asemenea pana la unulu; éra calugarii din Szárhegy cá partisani ai curutiloru fusera batuti bine si monastirea loru depredata. Acumu ticalosii de giurgieni cerura gratia, dupace 'si perdura totu. Rabutin era fórte maniosu pe ciucani si pe trei-scauneni, de aceea sî poruncí, cá tóte casele nemesiloru (boieriloru) cati fugisera se le derime, ceea ce s'a si intemplat, éra castelulu celu frumosu alu lui Franciscu Lázár dela Szárhegy fu datu flacariloru.

Tiér'a fiindu supusa din nou, pe locuitorii ei se aruncara contributiuni fórte grele, care se scotea prin ecsecutiunile cele mai fioróse. Bani nu mai era in tiéra; deci saracimea ne avendu de unde se platésca, trebuca se suferi tortura si ferecaturi, éra déca totusi nu potea platí, ii luá tóte vitele. Parechi'a de boi buni se vendea numai cu siese fiorini. In Brasiovu se vendura optu sute de oi cu miei cu optu sute mariasi (1 mariasiu = 17 cruceri val. de Vien'a). Una vacà buna se vendea cu duoi pana la trei mariasi. „Éca frumós'a libertate, ce a castigatu Transilvani'a cu domni'a lui Franciscu Rákoczi.“

Pe acestu tempu cronicariulu Cserei fu trimisu

de gubernu si de Rabutin preste voi'a sa in Ciucu cá inspectoriu langa ecsecutorii contributiuniloru. Omulu manecà dela Brasiovu plangèndu, pentrucà sciá bine ce'lu astépta in Secuime. Ecsecutorii nemti adeca tractá cu secuii din Ciucu intocma cá si cu cei mai inversiunati inemici ai imperatului dicèndu, cà aru merita pedepse si mai mari sî cà se multiamésca, déca s'a datu gratia vietiei loru, pe care nu o au meritatu, cà-ce secuii sunt aceia, carii au depredatu pe locuitorii din comitate (adeca pe romani) sî pe sasi. Secuii ne mai potendu suferi asprimea ecsecutoriloru, fugira toti la codru, in catu prin sate remarrera numai ecsecutorii cu ostasimea.

Rákoczi vedindu, cà Iosifu I. nu s'a sparietu de conclusale dela Onod, trimise din nou si la Pórt'a turcésca pe Ioanu Pápai si pe Michailu Henter, pentrucá se céra ajutoriu; sultanulu inse le díse: Mergeti acasa, pentrucà eu pentru amicitia lui Rákoczi me voiu mai strica pacea ce am inchiaietu cu némtiulu. Franciscu Rákoczi a cercatu si pe chanulu tatariloru rogandu'lu, „cá se trimita in Transilvani'a tataru si se devaste acea tíera, cá asia némtiulu cu atatu mai virtosu se ésa de acolo. Minunatu domnitoriu este unulu cá acela, carele voiesce se arunce tíer'a in sierbitutea paganiloru. Tatarulu era p'ací se se induplece pentru castigu, sultanulu turcescu inse 'i poruncí, cá se nu se misce din loc.“ Rákoczi a mai trimisu sî la tiarulu muscalescu sî la regéle Svetiei pentru ajutoriu cerendu cá se'i dea ostasi de ai loru in schimbu cu unguri, „pentrucà nemtii n'au neci o frica de unguri, éra déca aru vedea ajutoriu strainu, de acela totu s'ar mai teme.“ Ci amendoi acei domnitori au respunsu, cà ei n'au trebuintia de catane unguresci, éra déca Rákoczi sî ungurii voiescu se se impace cu imperatulu nemtiescu, ei buerosu voru pune vorba buna pentru densii la acesta, éra déca nu, „se manence precumu isi fersera.“ Regele Franciei inbarbatá destulu pe Rákoczi, dara fiinducà si afacerile lui mergeau canesce, a uitatu se trimita trupe in ajutoriulu lui Rákoczi, trimise numai cativa oficiari francesci, pentrucá se invetie pe óstea lui Rákoczi la regula, „inse din martióga betrana anevoia vei face calusielu de inbuiestru.“ Regele Franciei trimisese si unu oratoriu la imperatulu turcescu cu scopu cá se'lu induplece pe acesta in favórea unguriloru. Acelu oratoriu venise prin Transilvani'a, éra candu baronulu Tige merse la Clusiu, puse man'a pe elu, apoi candu in batali'a dela Cucerdea voindu franculu se fuga, Tige 'lu prinse éra sî ii taià capulu, éra scrisorile aflate la elu le trimise la imperatulu Leopoldu, care le sî impartasi celorulalti regi si principi, pentrucá acestia se védia, cumu regele Franciei corespunde cu paganii spre perirea crestiniiloru.

Dupace cronicariulu mai insémna la acestu anu inca si batali'a cea mare dela Turinu, in care Eugenu batù éra si cumplitu pe franci, se reintórcé éra si la Transilvani'a, unde inregistréza una afacere bellica, pe care o uitase mai susu. Mai nainte de a reintra

Rabutin în tîera, bar. Tige plecà dela Sibiiu spre Deva, cã se aprovizioneze acea fortarétia. Pekri espedà în contra lui pe generalulu seu anume Gavv. Nagyszegi, carele în dilele nemtiloru era pre langa gubernatoriulu si facea multe nebunii. Nagyszegi ese la Miercurea în calea lui Tige cu siepte mii de curuti.*) Batali'a se incinse în valea dela satulu Drasiau. Curutii inse érași o tulira la fuga, éra nemtii si serbii taiá si impuscá din ei barbatesce; curuti nenumerati se innecara în laculu dela Drasiau. Generalulu Nagyszegi sí Stefanu Gyulai cadiura în captivitate si fusera adusi la Sibiiu.

(Va urma.)

C l i o.

(Continuare din Nr. 21).

Documente pentru istori'a eclesiastica a romaniloror.

Amesteculu Rusiei în afacerile religiöse ale romaniloror din Transilvani'a. Despre acelu amestecu alu Rusiei pana acumu abia se sciá mai multu, decatu aceea ce arata inscriptiunea latinésca, care se vede în frontispitiulu din afara alu bisericei romanesci dela St. Nicolae din Brasiovu, cumu si din vreo duóa trei documente respandite. Compilatoriulu desu memoratu luà în copia dóua documente de mare importantia, care arunca lumina multa preste acestu episodulu istoriei, séu mai bine tragediei poporului romanescu din Transilvani'a. Acelea documente sunt:

Sub Nr. aul. 297 din a. 1750 porunc'a imperatesei Rusiiloror Elisabet'a, data catra ambasadorulu seu, tradusa în Vien'a pe latinesce, inse cu óresicare erori în espresiuni, care s'aru potea corregge numai de catra unulu, care ar cunósce amendoua limbele perfectu. Intr'aceea acele erori nu ne impedece, cá se scótemu întielesulu genuinu, cumu sí scopulu ce avù imperatés'a Elisabeta cu acea depesia, care dupa permiterea formulei usitate în stilulu curiale rusescu incepe asia:

„A venitu la residenti'a si cancelari'a nóstra unu protopopu, anume Nicolae Balomiri din Transilvani'a si ne a datu unu memorialu pentru milostiv'a protectiune a adeveratiloror crestini si a gentei valache din Transilvani'a, carii credentiosii sufere cea mai mare persecutiune, din cauza cà nu voiesc se accepte uniunea cu eclesi'a romana. Se pare cà acei credentiosii sí-au avutu mai nainte preotii si episcopii sei de ritulu grecescu fara neci o scadere (absque omni diminutione??); au fostu siliti la uniune... (aici e neintielesu, apoi urméza:) Pana la Cesariulu Leopoldu, imperatu alu Romaniloror sí rege alu Ungariei, sí dela acesta au avutu libertate deplina în ceea ce se se tiene de sierbitiulu ddiescu si preotiescu;

mai tardú inse nisce asia numiti teologi impusi loru, le-au calcatu un'a parte a libertatei si a vointiei, pe care o avusera, sí au inceputu a introduce usulu, cá se'i traga cu forti'a la uniune. Se díce cà acésta intentiune o are sí maicestatea sa imperatés'a de acuma. Ne avendu ei sperantia de airea, susu numitulu protopopu a venitu la noi si ne-a datu diverse documente emanate dela principii Transilvaniei, sí i s'au concrediutu lui si privilegiale, care li s'au datu de catra insusi imperatulu Leopoldu, care ti se transmitu tfe (ambasadoriului rusescu), pen-trucá se affi mai pe largu, déca este adeveratu, cà acésta gente se affa în asemenea calamitati si cà suferere atatu de greu pentru credentia. Ci éca tí se da tfe porunca strinsa, cá se te adoperezi în totu modulu si cu orice midiulóce vei potea, se faci, cá ei se póta remané conformu cu adeverat'a dorintia a ánimiei loru în adeverat'a credintia a ritului grecescu, sí se implinimu rogarea loru, prin care ceru ei acésta protectiune dela noi, pe care protectiune o luamu asupra nóstra. Voru potea fi paziti si aparati. Vedi cá se implinesci, éra déca ar fi unele ratiuni, care aici nu se sciú, si déca ti se va para tfe, atunci se scrii unu memorialu si confirmandu'lu cu numele nostru, se'lu dai ministeriului marirei sale (Magnitudinis suae) imperatesei Romaniloror si reginei Ungariei si a Bohemie. În acela se descoperi, cà noi punemu sperantia neclatita în marii'a sa, éra de alta parte speramu, cà amórea de dreptate a mariiei sale nu va tolera, cá acea gente se suferu pentru religiune. Acestea se comitu prudentiei tale, pen-trucá se faci acolo precumu ti se va para mai de cuvenintia, pen-trucá noi concredemu acésta afacere zelului si diligentiei tale, cá se te adoperezi în totu modulu, si orice midiulocu vei potea afla, te adopera, cá se indeplinesci acésta afacere pentru ajutorarea celoru de una credintia cu noi.“

La vederea acestui pasiu energiosu alu Rusiei iesuitii calugari si mireni au trebuitu se vina în mare confusiune, pen-trucá sub acelasi Nr. 297/1750 se citece una relatiune secreta a conferentiei, alu carui simbure este mai pe scurtu acesta:

Apostatulu Nicolae Balomiri, mai nainte generalu-vicariu alu episcopului, éra acumu egumenulu monastirei Argesiu în Valachi'a, sta în corespondentia secreta cu Transilvani'a, precumu se cunósce din documentele alaturate sub Nr. 4. Deci conferenti'a substerne din partea sa opiniunile urmatórie: Se se destine una suma de bani, pen-trucá mituinduse emisari de ai lui Balomiri, accia se'lu insiele, cá se se întórca érași în Transilvani'a, unde îndata se fia încarceratu. Caus'a unirei se fia înaintata din respoteri. Intr'aceea nu dà man'a, cá se ne stricamu cu curtea Rusiei în acestea tempuri; deci se se ia mesure, pen-trucá se i se póta da una informatiune cu totulu falsa, la care inse totu se dea credientu. Spre acestu scopu se se formuleze unu rescriptu asia, în catu guberniulu Transilvaniei se póta respunde la acela cu

*) Altii dícu, cà Nagyszegi avuse numai 1500 curuti cu sine.

enumerarea unui mare numeru de blastematii si fara-delegi, cá comise tóte de romanii neuniti. Acea informatiune se se dea apoi ambasadoriului Rusiei impreuna cu alte porunci emise pe fatia cá in favórea romanilor, care inse pe sub mana se remana totu nulle cá si pana acf. Gubernulu se ingrijésca cu agerime, cá nu cumuva Balomiri séu emisarii sei se póta pune man'a pe astfelu de acte secrete. Din contra protectorii unirei inca se faca totu, cá dóra aru pune ei man'a pe Balomiri, séu macaru pe correspondentiele lui etc. etc.

Dupace se luara tóte acestea mesure adevratu machiavelistice si conceptulu precugetatu vení la cunoscenti'a imperatesei, iesuitii induplecara pe acea dama buna, cá se scrie resolutiunea asia: „Placet, et communicanda haec omnia Pretlach eo fine, ut ea Petroburgi remonstrare possit.“ —

Este tréb'a istoriciloru a descoperi mai departe, déca imperatés'a Elisabet'a a fostu indestulata séu nu, cu acelu respunsu luatu din Vien'a, cumu si déca Balomiri a urmatu a lucra si mai departe in contra iesutiloru. Una scimu de siguru, cà adeca romanii neuniti din Transilvani'a dupa acea interventiuene a Rusiei au fostu maltratati si persecutati totu cá mai nainte pana la Iosifu II., precumu s'a mai dísu.

Amesteculu serbescu. Petitiunea mitropolitulu serbescu subscrisa in 21. Fauru 1755, substernuta „ad utrasque c. r. Majestates imperatorem et reginam.“ In aceea si mitropolitulu din Carlovitiu are intru nimicu a se provoca la privilegiale date mitropolitulu de Alb'a-Iulia de principii Transilvaniei G. Rákoczi et Acatius Barcsai, pentrucá se i se recunosca jurisdictiunea spirituale asupra eclesiei gr. res. romanesci din Transilvani'a. Se mai provóca si la una porunca imperat. din 14. Martiu 1753 (Nr. aul. 100 de 1755).

Acelasi mitopolitu se provóca si la diplom'a data mitropolitulu Sava Brancoviciu la alegerea si denumirea sa din 28. Dec. 1656, reinnoita in 9. Ian. 1659; mai departe constata elu insusi, cà scaunulu din A. Iuli'a fusese in adeveru arhiepiscopescu (ad Nr. 100 de 1755).

Sydoxialis taxa. Sub acestu punctu e citatu din regulamentulu clerului neunitu de ritulu grecescu dela a. 1777 punctulu 6, in care tacs'a sidocsiale se defige cu 3 cruceri. Se adaoge unu estrasu din decretulu guberniale de dato 10. Iuniu 1791 Nr. 4945 despre modulu incassarei acelei tacsé. Vedi Extractus chronologicus ordinationum aulicorum et gubernialium anno 1791 publicatarum pag. 46.

Syngeliae taxa. In susu citatulu regulamentu alu bisericei serbesci pag. 21 punctu 4 se defige la sum'a de 50 fr. si se opresce, cá mai multu se nu se ia.

Sub Nr. 1521 din 1772 se iau mesuri pentru

asiediarea alumniloru din diecesea Fagarasiului in institutul rom. catolicu din Vien'a numitu Pazmaneum.

Sub Nr. 1173 din 1781 despre fundus instructus alu episcopului unitu. Acela se defige la cifr'a de 2000 (dóua mii) fiorini asia, in catu la mórtea lui $\frac{2}{3}$ se se compute in naturalia si vite, éra $\frac{1}{3}$ in mobiliariu.

Cumu a intielesu imperatulu Iosifu II. toleranti'a religiósá in viéti'a publica.

In autografulu, prin carele Iosifu II. confirmase pe Lupulu Bánffy de presiedente alu staturiloru (alu dietei), committe guberniului tierei, cá pe viitoriu in tóte candidatiunile de functiuni inalte sí de cele subordonate se se insemne in rubrice numai capacitatea si meritele individiloru, éra despre religiunea loru se nu se mai faca neci-una relatiune; intru asemenea se se omita din alegeri tóte alternarile (candidatiunile dupa confessiuni), cumu si totu ce s'ar reduce la confessiunile religióse, „pentrucá acésta ar fi in contra principialorn emisse de mine.“ (Nr. 2159 din 1782 lun'a Decembre).

Cancellari'a curtei remustrà la acea resolutiune provocanduse la legi si la diplom'a leopoldina, care pentru Transilvani'a cere respectarea proportiunei dupa confessiuni religióse, mai adaogundu apoi, cà de nu s'aru obserba acelea proportiuni, ânimele s'aru intrista.

Sub Nr. 33 din an. 1783 imperatulu plesní pe cancelaria cu urmatóriele cuvente:

„Nu este de ajunsu, cá Eu si cancelari'a se cugetamu sí se lucramu conformu cu principiale genuine ale tolerantiei, ci dorinti'a principale este, cá intre supusii de diferite confessiuni locuitori in una tíera se restauramu prin tolerantia una cointielegere fratiésca, in catu din caus'a diversitatei confessiunali la neci una oca siune se nu mai fia neci vorba intre densii. Prin urmare trebue se se evite cu cea mai mare grija totu ce ar indegeta acea diversitate, si asia resolutiunea cea am emisu Eu, publicanduse indata in tíer'a, se fia obserbata nestramutatu.*“

De ar fi mai vietuitu acelu Moise alu popóroru imperiului si unicu parente alu poporului romanescu inca numai douadeci de ani!

— Pana aici aflaramu documente pentru istori'a eclesiastica a romaniloru; de aici inainte urméza érasu documente pentru istori'a nationala. (Va urma.)

*) In originalu asia: „Es ist nicht genug, dass ich und meine Kanzley nach den achten Principiis der Duldung denken und handeln, sondern hauptsaechlich geht der Wunsch dahin: zwischen den in einem Lande wohnenden Unterthanen von verschiedenen Religionen durch die Duldung eine dergestalten brüderliche Einverständnis herzustellen, dass in keiner Gelegenheit wegen des Religionsunterschieds nur die Frage zwischen ihnen mehr vorkömmt. Man muss also alles, was diesen Unterschied andeutet, sorgfältigst vermeiden, und diesemnach hat es bei Meiner erfolgten Resolution, die sogleich in das Land zu erlassen ist, sein unabänderliches Verbleiben.“